

הכנסת התאחדה מקיר אל קיר כדי למנוע את השמעת הנאום הזה:

כבר מזמן לא עורר נאום שלנו סערה כה כללית, כמו הנאום הזה.

הקורא ישים לב לעובדה כי היה זה נאום שקט, מנוסח בהתאפקות רבה. אולם מנוי וגמור היה עם כל חברי הכנסת — שהמיליונים המכונים להם העבירו אותם על דעתם — שלא לאפשר לי לדבר. היושב-ראש, משה סרדינס, הצטרף למקחלה והפריע לי באופן שיטתי. אפילו כתב, "דבר", דניאל בלוק, העיר על כך ב"דו"ח בעיתונו: "היושב-ראש מ. סרדינס ניסה משושימה להפסיק את אבנרי, בטענה שאינו מדבר לנושא. כמה חברי-כנסת סייעו ליושב-ראש בצעקות. אך יציע הכתבים הפרלמנטריים היה מאוחד בתמיכה על צעדו בהלתי-מוכן של היושב-ראש."

כתוצאה מכך לא הספקתי לאמר את כל הדברים, שהיו מוכנים אצלי מראש.

הקורא ישים לב לעוד עובדה מוזרה: השתקנות של שאר אנשי "האופוזיציה", "המרקז החופשי", למשל, לא רק הצביע שוב עם מע"י, אלא גם התעטף בשתיקה כל-כך עמוקה, עד כי אף עיתון אחד במדינה לא ציין איך הוא הצביע. מעולם לא ראיתי התאפקות כזאת מצד סיעה זו, ש-99% ממאמציה מוקדשים להשגת פירסומה. הפעם השתדלה בכל כוחה שלא להשיג פירסומה.

(המרקז תחופשי חשש, כנראה, שאם יפתח את פיו וירגז את קרגמן, עלול קרגמן להתייחס בו בוועדה ולמחוק את הבאקשיש בסך 360 אלף ל"י, שהקציב לסיעה זו, שלא נבחרה מעולם — למרות שעבור אותם שלושת חמני דאטים תקבל גם גח"ל סכום, של 360 אלף ל"י מכספי משלם-המיסים.)

אורי אבנרי: כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. שקלטו בדעתנו אם עלינו להימנע מהצבעה על הצעת חבר-הכנסת קרגמן וחבריו, או להציע להסירה מסדר-היום. החלטנו כי טיבה של ההצעה מחייב אותנו להציע את הסרתה.

אין אנו מתנגדים עקרונית לרעיון של מימון ממלכתי של מערכת-הבחירות, בתנאי שית-

ל"ע, שיש לה כיום ארבעה מנדטים ושקיבלה קולות לארבעה וחצי מנדטים, סכום עבור המישה מנדטים?"

הנקיון מחייב עיקרון ברור, או שסיעה תקבל לפי המצב שלה למחרת הבחירות האחרונות, או שתקבל לפי המצב ערב הבחירות הבאות. הסדר של קנוניה, המפר כל עיקרון, פסול מעיקרו. חוק הקובע שיש 122 חברי-כנסת, נוגד את האמת ואת חוק-היסוד.

יתר על כן: מדוע צריכות בכלל לקבוע היתוצאות של הבחירות האחרונות, ולא היתוצאות של הבחירות שאותן בא החוק לממן? מדוע לא יחליט הבוחר עצמו לאן תלך תרד מת?

אני מציע שכל תשלום שישולם לפני הבחירות — ייחשב כמיפרעה בלבד, בסך אחוז מסויים של תוצאות הבחירות האחרונות, ואילו הסכום האמיתי והסופי ייקבע על פי תוצאות הבחירות לכנסת השביעית.

יכריע הבוחר ליד הקלפי גם לגבי התשלום מים.

אם רשימה חדשה תצליח להיכנס לכנסת — תקבל גם היא. אם רשימה מלאכותית, שנולדה כתוצאה מפרשיה מיקרית, לא תחזור לכנסת — תפסיד לפחות את עורך הסכום.

היו"ר משה סרדינס: אתה נגד החוק, ואתה מדבר בעד החוק.

אורי אבנרי: בשבוע שעבר נוצר כאן תקדים מסוכן, כשהיושב-ראש הפך עצמו לשופט לגבי תוכן דברי חבר-הכנסת. אין שום סמכות כזאת בתקנון!

היו"ר משה סרדינס: ישו
אורי אבנרי: אמרתי בפתיחת דברי, כי אינני מתנגד לעיקרון של מימון ממלכתי. אני מתנגד להצעת-החוק המונחת לפנינו.
ויקטור שם-טוב: תוכל לומר זאת בוועדה.

החוק המסויימת, המונחת לפנינו, וכבוד היושב-ראש לא יצוה עלי אם לומר זאת בדרך השלילה או בדרך החיוב. אני אומר שהעקרונות האלה אינם נכונים.

אני ממשיך: לא מספר המנדטים צריך לקבוע, כפי שמורצע, אלא הקולות. בכנסת הזאת נבחר המועמד החמישי של ל"ע בעודף שעלה רק באלף קולות על המנדט השני של רשימתי שלי. אם רצון הבוחר קובע — הרי לא האריס-מטיקה של חלוקת המנדטים צריכה להכריע, אלא היחס הישיר של הקולות.

"ביזבוז מזעזע ומשווע"

ומן הנקיון אל החיסכון.

בכל דיני הבחירות והכנסת יש עיקרון של מינימום ומאכסימום. הסיעות הקטנות ביותר — הובטח להן מינימום הוגן, הן בחלוקת זמן-הדיבור בכנסת, למשל, הן בהקצבת שידורי בחירות ברדיו. מטבע הדברים, לא נקבע מינימום זה כמורד למפלגות הגדולות, מתוך הנחה שמפלגה גדולה אינה צריכה לדבר פי חמישים יותר מאשר מפלגה קטנה, לא ברדיו ולא מעל דוכן הכנסת.

על פי עיקרון זה קבע סגן ראש-הממשלה, יגאל אלון, עוד ב-1959, כדלקמן: "אני סבור שגודל המפלגה בכנסת הנוכחית יכול וצריך לשמש מפתח לזמן-הדיבור המוקצה בכנסת לכל סיעה. אבל לגבי הכנסת הבאה — כולן שוות. איש אינו יודע מי תהיה הקטנה ומי תהיה הגדולה, על כל פנים, לא להלכה."

סרדינס

אני מציע לקבוע תיקרה של שני מיליון לירות, כי סכום ההקצבה המכסימאלי למפלגות הגדולות. והנה כאן נקבע עיקרון אחר.

120 אלף לירות הוא מינימום סביר לסיעה כלשהי — אך כמורד המוכפל במיספר המני דמים של מפלגה גדולה הרי זה ביזבוז מזעזע ומשווע.

מפלגת-העבודה איננה צריכה פי 54 יותר פלקטים, יותר אסיפות, יותר כרוזים, מאשר מק"י. פי 10 הוא די והותר — מה גם שלמפלגה זו יש מקורות עצומים אחרים, ודרכי תיקשורת עצומים, שאין למק"י, וזה בסדר-גודל של פי מאה מסייעת-יחיד.

יצחק ה. קלינגהופר: האם זוהי קריאה רא-שונה על החוק?

היו"ר משה סרדינס: אמרתי לך שזה לא ייתכן.

אורי אבנרי: אני מציע לכנסת ולציבור לשים לב להתרגשות מוזרה זו, שאין לה שום תקדים בכנסת. זוהי התערבות שרירותית בדרכי התמנהק, זוהי התערבות בעבודתה של הכנסת, ומעניין הוא שהיא מתעוררת דווקא כשמדובר על כסף למפלגות.

היו"ר משה סרדינס: אתה צריך רק לנמק מדוע אתה מציע להסיר את הצעת-החוק.

אורי אבנרי: במשך שלוש שנות ישיבתי ב"כנסת לא היה תקדים לתגובה מוזרה זו של חברי-הכנסת והיושב-ראש.

היו"ר משה סרדינס: לא היתה הצעה כזאת. קיים תקנון, ואתה צריך ללכת לפי התקנון.

אורי אבנרי: כבוד היושב-ראש, אני מקצר את דברי ומסכם: הצעה זו לקוייה, וחסרונותיה עולים בהרבה על מעלותיה.

היא לקוייה מבחינת הנקיון, מבחינת החיסכון ומבחינת השיטיון.

אולם הליקוי העיקרי שלה הוא זה: הצעה זו באה להקפיא סופית את המיבנה המפלגתי הקיים. היא באה למנוע עליית כוחות חדשים, לתת יתרון עצום לכוחות קיימים. הגדול יהיה יותר גדול, העשיר יותר עשיר, ושורון ישמן עוד יותר ויבעט עוד יותר.

קריאות: —

אורי אבנרי: ישרון איננו חבר-כנסת, ולכן לא פנעתי אף בחבר-כנסת אחד.

אריך זה יותר מאשר כל דבר אחר, זקוקה היא לשינוי, לתמורה, לרם חדש, למתכונת רעננה. הצעת-החוק זו באה ליצור חסימה של כסף, ובצורתה זו היא פסולה ככל אחוזי-חסימה אחר.

זו קנוניה!

בסם על שלושה: על הנקיון, על החיסכון ועל השיטיון.

ואילו ההצעה שלפנינו אין בה לא זה, לא זה ולא זה.

מרדכי פורקים: אתה תקבל את הכסף, כן או לא?

אורי אבנרי: אני מודה לך על השאלה, ואשיב עליה.

אם מישהו יציע הצעה, חבר-הכנסת סורקיס, לפיה מותר להכניס מסילעופרת לכפפה של בוקס, — אתחנך להצעה זו. אבל אם הצעה זו תתקבל, והי יריב שלי יכניס עופרת לכפפה שלו — אכניס גם אני.

כבוד היושב-ראש, אין בהצעה זו נקיון כפי יום. נודה ממנה ריח של קנוניה.

ביסוד מדינת-החוק עומד העיקרון של נורמות כל-ליות, אובייקטיביות, החלות על הכל. ואילו בהצעה זו אין שום נורמות קבועות. נקבעו בה, באופן שרירותי, תי, הוראות שלא תעמודנה בשום מיבחן של הגיון אובייקטיבי.

הוראות שהושגו על פי שיטת מקחי-ומימי כר בחרי-החרי, שיטה של שמור-ליוואשמור-לך, שיטה של יר-רוחצתי.

זוהי הנורמה של קרגמן-באדר. אם חוק — או מדוע לא חוק אחיד לכל מערכת-הבחירות?

אם עיקרון — או מדוע לא אותו עיקרון לכל — לגח"ל ולרפ"י, למרכז החופשי ולכהן-יצידון, לדורני וליהודי? מדוע שוה המנדט הנווד של חבר-הכנסת שוסטק, שלא נבחר אישית ולא התייצב אישית לבחירות, פי שניים יותר מהמנדט שלי, שמאחוריו עומדים 14 אלף קולות, או אפילו המנדט הנווד של חבר-הכנסת יוהר הררי? מדוע מקבלת

קרגמן